

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ
CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER DERSİ
FİNAL SINAVI
16.6.2022, Saat 17.00
SORU VE CEVAPLARI

Bilgiler:

1. Sınav süresi 120 dakikadır.
2. Mevzuat, kitap ve sair kaynak kullanmak serbesttir.
3. Sınav sırasında mobil telefon veya bilgisayar kullanımı yasaktır.
4. Sorulara verilen cevaplar gerekçeli olacaktır.

BAŞARILAR DİLERİZ

OLAY I- Yargıtay 4. Ceza Dairesi'nin **19.3.2015** tarihli ve E. 2013/10541, K. 2015/24956 sayılı Kararına konu olan olayda; A ve oğlu B, araba alım satımıyla meşgul olan C'nin iş yerine gelirler. Daha önce yaptıkları bir araç alışverişi sebebiyle A ve B ile C'nin arasında ihtilaf bulunmaktadır. Çıkan tartışma üzerine C, A'nın kafasına kurusıkı olan tabancasını dayar. B, olaya müdahale etmek ister. Bunun üzerine C, elindeki kurusıkı tabancayla B'ye iki el ateş eder; ancak B yaralanmaz.

Bu olayda **ilk derece mahkemesi**; C'nin B'ye karşı teşebbüs aşamasında kalmış kasten yaralama suçunu işlediğini kabul ederek, hakkında TCK, m. 86; m. 35 hükümlerine istinaden mahkumiyet hükmü kurmuştur.

Hükmün temyizi üzerine, **Yargıtay 4. Ceza Dairesi** aşağıdaki gerekçeyle ilk derece mahkemesinin verdiği mahkûmiyet hükmünün bozulmasına karar vermiştir:

“C'nin, bir araç alışverişi nedeniyle aralarında ihtilaf bulunan A ile oğlu mağdur B'nin işyerine gelmeleri sonrasında C, A'yı çekyata oturtup kafasına silah dayamak, durumu görerek müdahalede bulunmak isteyen B'ye tehdit amacıyla kurusıkı tabanca ile iki el ateş etmek şeklindeki eyleminde, ateş mesafesi ve silahın niteliği birlikte değerlendirildiğinde tabancanın yaralama ve öldürmeye elverişli olmaması karşısında, etkili eylemin işlenemez suç niteliğinde olduğu ... gözetilmeden, yaralama suçundan beraat yerine mahkumiyet hükmü kurulması...” hukuka aykırıdır.

Soru 1. Olayda C'nin işlediği suçları tespit ederek, bu suçlardan dolayı ne suretle sorumlu tutulacağını açıklayınız. Bu açıklamalarınız ışığında Yargıtay 4. Ceza Dairesi'nin kararını değerlendiriniz.

Cevap 1.

Birinci suç: C → A ve B'ye karşı **Tehdit** suçu (TCK, m. 106). Suç **silahla** işlenmiştir, **nitelikli unsur** (m. 106, f. 2, bent a).

C, “bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit etmek” suretiyle bu suçu işlemiştir. Silahın kuru sıkı olması nitelikli hali engellememektedir. Zira bu nitelikli hal yaratılan korkunun ağırlığını artırdığı için kabul edildiğinden mağdur tarafından silah olarak algılanması yeterlidir. Ayrıca kuru sıkı tabanca tamamen zararsız olmadığından silah işlevi görmediği söylenemez. Kaldı ki silaha ilişkin, somut olayın şartlarına bakılarak ortalama bir kimseyi korkutmaya uygun ve elverişlidir değerlendirmesi yapılabiliriyorsa bu nitelikli hal uygulama alanı bulacaktır¹.

Olayda mekân ve zaman açısından sıkı birlik ve yakınlık olduğundan hukuki anlamda tek fiil olarak kabul edilmelidir. C, tek fiille hem A’ya hem de B’ye karşı tehdit suçunu işlemiştir. Bir fiille birden fazla kişiye karşı suç işlenmiş olacağından **aynı neviden fikri ıçtima** (TCK m. 43, f. 2) hükmü gereği verilecek ceza dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılacaktır.

Burada C’nin B’ye karşı kurusıkı silahla iki el ateş etme fiilini ayrıca değerlendirmek gerekir.

1. İhtimal:

Öncelikle suça teşebbüs için aranan diğer bir şart da gerçekleştirilen fiilin **neticeyi meydana getirmeye elverişli** olmasıdır. Bir suçun icrasına teşebbüsten söz edebilmek için, icrasına başlanılan fiilin, kanuni tarifte yer alan neticeyi gerçekleştirmeye elverişli olması gerekir. Suça teşebbüste kullanılan araç, suçun kanuni tanımında öngörülen fiili meydana getirmeye elverişli olmalıdır. Bununla birlikte elverişlilik sadece kullanılan araç bakımından değil, bütün bir fiil yönünden bulunmalıdır. Nitekim kullanılan araç normal koşullar altında elverişli görünse de, somut olaydaki kullanımı bağlamında elverişli olmayabilir. Elverişliliğe ilişkin değerlendirme, somut olayın şartları (ex-ante) göz önünde bulundurularak yapılmalıdır. Fiilin veya aracın kanuni tarifteki neticenin gerçekleşmesine elverişli olmaması halinde **elverişsiz teşebbüsten** bahsedilecektir.

Yargıtay 4. Ceza Dairesi’nin, *ateş mesafesi ve silahın niteliği birlikte değerlendirildiğinde tabancanın yaralama ve öldürmeye elverişli olmaması karşısında...*” şeklindeki gerekçesi, kuru sıkı tabancanın uzak mesafeden ateş edildiği kanaatini uyandırmıştır. Buna göre, kurusıkı bir silahla uzak mesafeden ateş edilmesi, kasten öldürme veya kasten yaralama suçlarının gerçekleştirmeye elverişli bir hareket olarak görülemez. Ancak Yargıtay 4. Ceza Dairesi, konuyu işlenemez suç kapsamında değerlendirmiştir. Halbuki **suçun konusunun yokluğu** halinde **işlenemez suçtan** söz edilir. Bu halde suçun maddi unsurlarından konu mevcut olmadığından suç işlenmemiş sayılır. Somut olayda ise suçun konusunun yokluğundan bahsedilemez. **Yargıtay 4. Ceza Dairesi’nin gerekçesi incelendiğinde elverişsiz teşebbüs ve işlenemez suç kavramlarının birbirine karıştırıldığı görülmektedir.**

2. İhtimal:

Olayda C, B’ye kurusıkı tabancayla iki el ateş etmiştir. C’nin bu fiili sonucunda B’nin yaralanmadığı görülmektedir. Burada kullanılan araç, kasten öldürme suçunun işlenmesi bakımından elverişli bir araç olarak nitelendirilemez. Dolayısıyla kurusıkı tabanca ile bir kimseye ateş etmek, ölüm neticesini meydana getirmeye elverişli bir fiil olarak ele alınmamaktadır. C’nin bu fiilini kasten öldürme suçu (TCK m. 81) çerçevesinde değerlendirmek mümkün değildir.

¹ KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan, Özel Hükümler, 7. Bası, s. 407; Buna karşılık Yargıtay Ceza Genel Kurulu, kurusıkı tabanca ile yapılan atışlarda TCK m. 170’te düzenlenen suçun oluşacağını kabul etmemiştir. YCGK, 12.06.2007, E. 2007/8-126, K. 2007/143, YCGK, 12.06.2007, E. 2007/8-127, K. 2007/144.

Buna karşılık olayda kurusıkı tabanca kullanılmasının, kasten yaralama suçu bakımından alelittlak, her halde elverişsiz bir araç olduğu söylenemez. Somut olayın şartları itibarıyla kurusıkı tabanca ile yapılan atış, kasten yaralama suçu bakımından elverişli bir fiil olarak değerlendirilebilir.

Kurusıkı tabancanın ateşlenmesi sonucunda çıkan ses dahi bir kişinin yaralanması neticesini meydana getirebilmektedir. Özellikle yakın mesafeden kurusıkı tabancayla bir kimseye ateş edilmesi halinde, bu tabancanın çıkardığı yüksek ses, en azından kişide geçici bir duyma bozukluğuna yol açabilir. Fiilin mağdurun önemsiz sayılmayacak bir derecede tedirgin olmasına, psikolojik olarak etkilenmesine neden olunması halinde de kasten yaralama suçunun oluştuğu kabul edilmelidir².

Öte yandan çok yakın bir mesafeden kurusıkı tabancayla ateş edildiğinde, namludan dışa vuran baskı nedeniyle kişi üzerinde bir acı ve ağrı oluşması da söz konusu olabilir. Bu durum, basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde yaralama olarak değerlendirilebilecek, dolayısıyla da failin kasten yaralama suçundan dolayı (TCK m. 86, f. 2) sorumluluğu söz konusu olabilecektir. Fakat ateş edildiği yerin özelliğine göre, ağır neticelerin de gerçekleşebileceği ihtimali (TCK, m. 86, f. 1; m. 87, f. 1, 2) gözden kaçırılmamalıdır.

Bu ihtimaller karşısında;

İkinci suç: C → B'ye karşı, **Kasten yaralama** suçu (TCK m. 86, f. 2). **Fiilin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması, daha az cezayı gerektiren nitelikli unsur** (TCK, m. 86, f. 2).

Suç, **silahla** işlenmiştir, **nitelikli unsur** (TCK m. 86, f. 3, bent e).

Her ne kadar hedef alınan B fiziken yaralanmamış ise de, kurusıkı tabancanın ateşlendiği ortam, B'nin hedef ittihaz edilerek silahın patlatılma mesafesi göz önünde bulundurularak, bu suçun tamamlanmış olduğunu kabul etmek gerekir.

Üçüncü suç: C → A'ya karşı, **Kasten yaralama** suçu (TCK m. 86, f. 2). **Fiilin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması, daha az cezayı gerektiren nitelikli unsur** (TCK, m. 86, f. 2).

Suç, **silahla** işlenmiştir, **nitelikli unsur** (TCK m. 86, f. 3, bent e).

Her ne kadar A'nın fiziken yaralanması söz konusu değilse de, kurusıkı tabanca ile atışın yapıldığı ortam, hedef alınmasa bile, kişiyle olan yakınlık göz önünde bulundurularak, A'ya karşı işlenmiş **kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbî müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olan bir yaralama suçunun** oluştuğu kabul edilebilir.

Bu halde C, tek fiille, hem A'ya karşı tamamlanmış kasten yaralama suçunu hem de B'ye karşı teşebbüs aşamasında kalan kasten yaralama suçunu işlemiş olur. Bu noktada aynı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanacağı (TCK m. 43, f. 2) akla gelse de **TCK m. 43, f. 3'teki istisnai hüküm gereği (gerçek içtima)** C işlemiş olduğu suçlardan **ayrı ayrı** cezalandırılacaktır.

² KOCA/ÜZÜLMEZ, Özel Hükümler, s. 397

C, doğal anlamda birden fazla olmakla birlikte, hukuki anlamda tek olan bu fiiliyle hem kasten yaralama hem de tehdit suçunu işlemiştir. **Farklı neviden fikri ictima** (TCK, m. 44) hükümleri gereğince, C hakkında sadece kasten yaralama suçundan dolayı cezaya hükmetmek ve tehdit suçundan dolayı ayrıca cezaya hükmetmemek gerekir.

OLAY II- Başka bir suçtan dolayı hakkında soruşturma yapılan A, araç kiralama şirketinden kiraladığı araçla seyir halinde iken, yol üzerinde genel kontrol yapan kolluk görevlilerince durdurulmak istenir. Ancak, A durmaz. Bunun üzerine, durdurulmak için kolluk görevlilerince takip edilir. Kolluk görevlileri bu amaçla, ikinci bir kontrol noktasında araçlarıyla yol üzerinde engel oluşturur. Buna rağmen A, bu araçlara çarparak kaçmaya çalışır. Bu çarpma dolayısıyla, A'nın sevk ve idaresindeki aracın yanı sıra, kolluğa ait olan iki araç zarar görür; keza, kontrol noktasındaki kolluk görevlilerinden B yaralanır.

Soru 2. Bu olayda alkollü olan A'nın yol üzerinde genel kontrol yapan kolluk görevlilerince durdurulmak istenmesine rağmen durmayarak kaçmaya çalışması, suç oluşturur mu? Açıklayınız.

Cevap 2. Kolluğun "dur" uyarısına rağmen sürücü A'nın durmayarak kaçmaya çalışması, TCK, m. 265'de tanımlanan **görevi yaptırmamak için direnme suçunu oluşturmaz**. Zira, söz konusu suçun oluşması için, kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, **cebir veya tehdit kullanılması** gerekir. Bir kişinin kolluk görevlilerince durdurulmak istenmesine rağmen durmayarak kaçmaya çalışması halinde, kolluk görevlilerine karşı görevlerini yapmasını engellemek amacıyla henüz **cebir veya tehdit kullanmadığı için**, görevi yaptırmamak için direnme suçu oluşmaz.

A'nın kontrol noktasında durmayarak kaçması fiili, TCK m. 179, f. 2 çerçevesinde **trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçunu** oluşturabilir. Söz konusu suçun oluşması için, kara, deniz, hava veya demiryolu ulaşım araçlarının, kişilerin hayat, sağlık veya malvarlığı açısından tehlikeli olabilecek şekilde sevk ve idare edilmesi, yani **somut tehlikenin** meydana gelmesi gerekir.

Trafik güvenliği bakımından somut tehlikenin meydana gelmemesi halinde, kaçma fiili sadece 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, m. 47'de tanımlanan **kabahati** oluşturur. Söz konusu Kanunun 47. maddesinin birinci fıkrasına göre; karayollarından faydalananlar, trafiği düzenleme ve denetimle görevli trafik zabıtası veya özel kıyafetli veya işaret taşıyan diğer **yetkili kişilerin uyarı ve işaretlerine uymak zorunda**dırlar. Olayda A, kolluk görevlilerinin dur ihtarına uymamak suretiyle söz konusu hükmü ihlâl etmiştir. Kabahat teşkil eden bu ihlâli dolayısıyla A hakkında, Karayolları Trafik Kanunu m. 47, f. 2 hükmü uyarınca **idari para cezası** uygulanmalıdır.

Olayda ayrıca A **alkollü olarak araç kullanmıştır**. Olayda, A'nın kaç promil alkollü olduğuna dair bilgi verilmemiştir. Şayet A alkollü vaziyette araç kullanarak trafik güvenliği bakımından **somut bir tehlikeye** sebebiyet vermiş ise, fiili, **trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçunu** oluşturur. (TCK m. 179, f. 3 yollamasıyla TCK m. 179, f. 2).

Karayolları Trafik Kanunu, m. 48, f. 5'e göre; hususi otomobillerde **0.50**, diğer araçlarda **0.20 promilin üzerinde alkollü** olarak araç kullandığı tespit edilen sürücülere, **idari para cezası** verilir ve sürücü belgesi altı ay süreyle geri alınır. **0.21** veya **0.51 ilâ 1.00 promil arasında alkollü** olarak araç kullandığı tespit edilen sürücünün örneğin ölümlü veya yaralamalı

trafik kazasına sebebiyet vermesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı TCK hükümlerine istinaden cezalandırılacaktır.

Karayolları Trafik Kanunu, m. 48, f. 6'ya göre ise; **1.00 promilin üzerinde alkollü** olarak araç kullandığı tespit edilen sürücüler hakkında, idari para cezasının yanı sıra, bir kazaya sebebiyet verip vermediğine bakılmaksızın, ayrıca TCK, m. 179, f. 3'de tanımlanan **trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçundan** dolayı cezaya hükmolunur. Başka bir ifadeyle, Kanunda **1.00 promilin üzerinde alkollü** olarak araç kullandığı tespit edilen sürücünün trafik güvenliğini **somut tehlikeye** maruz bıraktığı kabul edilmektedir.

Soru 3. A'nın sevk ve idaresindeki araçla kolluk tarafından yol üzerinde barikat oluşturmak amacıyla kullandığı araçlara çarpması sonucunda her üç araçta hasar meydana gelmesi hangi suçu oluşturur ve bu bağlamda hangi içtima kuralı uygulanır? Açıklayınız.

Cevap 3. A'nın bu fiilini, **mala zarar verme suçu** (TCK m. 151 ve m. 152) çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Olayda A'nın kullandığı araç kendi aracı olmayıp araç kiralama şirketinden kiraladığı bir araçtır. A, başkasına ait olan bu araca zarar verecek davranışları **kasten** gerçekleştirmiştir.

A'nın, kiraladığı ve başkasına ait olan aracın zarar göreceğini bilerek, bu araçla kolluk görevlilerinin kullandığı araçlara çarpması, **TCK m. 151** çerçevesinde **mala zarar verme suçunun temel şeklini** oluşturur. Bu suçun **mağduru**, A'nın kiraladığı **aracın sahibidir**.

A, ayrıca kasten kolluk görevlilerinin kullandığı araçlara çarpmış ve zarar vermiştir. Mala zarar verme suçunun konusunun kamu kurum ve kuruluşlarına ait, kamu hizmetine tahsis edilmiş veya kamunun yararlanmasına ayrılmış yer, bina, tesis veya diğer eşya olması, bu suçun **nitelikli unsurunu** oluşturmaktadır (TCK m. 152, f. 1, bent a). Olayda zarar gören, kolluk görevlilerinin kullandığı iki araç, **kamu kurum ve kuruluşlarına ait, kamu hizmetine tahsis edilmiş araç** statüsünde olduğundan, A, söz konusu nitelikli hâlden sorumlu olacaktır. Mala zarar verme suçunun bu nitelikli hâli bakımından **mağdur**, belirli bir kişi değil, **toplumu oluşturan herkeştir**.

A'nın söz konusu üç araca zarar vermesi, onun **tek bir fiiliyle** gerçekleşmiştir. Dolayısıyla A, **tek bir fiili** ile, kiralık aracın sahibi olan kişiye karşı **mala zarar verme suçunun temel şeklini** (TCK m. 151), toplumu oluşturan herkese karşı da **mala zarar verme suçunun nitelikli şeklini** (TCK m. 152, f. 1, bent a) işlemiştir. **TCK m. 43, f. 1'e** göre; **bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri aynı suç sayılır**. Buna göre A, **aynı suçu birden fazla kişiye karşı tek bir fiille** işlemiştir. Bu durumda **aynı neviden fikri içtima hükümlerini** (TCK m. 43, f. 2) uygulamak gerekir. TCK m. 43, f. 2'ye göre; aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda, TCK m. 43, f. 1 hükmü uygulanır, yani fail hakkında **bir cezaya hükmedilir**, ancak bu **ceza dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır**. Olayda da A hakkında **mala zarar verme suçundan** dolayı **tek bir ceza** verilecek, ancak bu cezada **artırıma gidilecektir**. Burada önemli olan husus şudur ki; **artırıma esas olacak ceza** bakımından, **mala zarar verme suçunun nitelikli hâli** dikkate alınmalıdır. Diğer bir deyişle, A hakkında, **TCK m. 152, f. 1, bent a'ya göre** bir **ceza** belirlenecek ve aynı neviden fikri içtima hükümleri uygulanarak bu cezada **artırıma gidilecektir**.

Soru 4. A'nın sevk ve idaresindeki araçla kolluk tarafından yol üzerinde oluşturulan barikadı aşmaya çalışırken çarptığı kolluk görevlisi B'nin yaralanması, hangi suçu veya suçları

oluşturur? Bu soruyu, B'nin yarasının ağırlığı itibarıyla alternatifli olarak cevaplandırınız. Ayrıca, oluşan suçlar bakımından uygulanabilecek olan içtima kurallarını açıklayınız.

Cevap 4. A'nın, kullandığı araçla barikatı aşmaya çalışırken kolluk görevlisi B'yi yaralamasını, **görevi yaptırmamak için direnme suçu** (TCK m. 265) çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, görevi yaptırmamak için direnme suçundan sorumlu olacaktır. Olayda kolluk görevlisi B, görevini yapmaya çalışırken, A, onun **görevini yapmasını engellemek amacıyla** hareket etmiş ve bu amaçla B'yi **yaralamıştır**. Dolayısıyla A, kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla **cebir kullanmak suretiyle, görevi yaptırmamak için direnme suçunu** (TCK m. 265, f. 1) işlemiştir. Ayrıca A'nın söz konusu suçu **silahla** işlediği de söylenebilir. Zira, TCK'nın 6. maddesinde, saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeylerin silah kapsamında olduğu belirtilmiştir. Olayda da A, kullanmakta olduğu **aracı bir silah gibi kullanarak** kolluk görevlisi B'nin **görevini yapmasını engellemiş** ve onu **yaralamıştır**. Görevi yaptırmamak için direnme suçunun silahla işlenmesi de, **TCK m. 265, f. 4'te bu suçun nitelikli şekli** olarak düzenlenmiştir. Somut olayda A, bu **nitelikli hâlden sorumlu** olacaktır.

Görevi yaptırmamak için direnme suçunun işlenmesi sırasında **kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâllerinin gerçekleşmesi** durumunda, ayrıca **kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler** uygulanır (**TCK m. 265, f. 5**). Dolayısıyla, A'nın görevi yaptırmamak için direnme suçunun yanı sıra kasten yaralama suçundan da sorumlu tutulabilmesi için, kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâllerinden birinin gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Bu bakımdan, olayda B'nin yarasının ağırlığı dikkate alınarak bir sonuca ulaşılmalıdır. Olayda B, **TCK m. 86 kapsamında** değerlendirilecek şekilde yaralanmışsa, A, ayrıca **kasten yaralama suçundan sorumlu tutulmayacaktır**. Buna karşılık B, **TCK m. 87 kapsamında** değerlendirilecek şekilde yaralanmışsa, yani **neticesi sebebiyle ağırlaşmış bir yaralama** söz konusu ise, A, hem **görevi yaptırmamak için direnme suçundan** hem de **kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış şekli**nden sorumlu olacaktır.

Yukarıdaki sorunun cevabında açıklandığı üzere, A'nın fiili **trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçu**nu (TCK m. 179, f. 2) da oluşturmaktadır. A'nın, kullandığı araçla kolluk tarafından yol üzerinde oluşturulan barikatı aşmaya çalışması, **kara ulaşım aracını, kişilerin hayat, sağlık veya malvarlığı açısından tehlikeli olabilecek şekilde sevk ve idare ettiğini** göstermektedir. Zira, karayolunda araçlarla oluşturulan bir barikatı aşmaya çalışmak, kişilerin hayat, sağlık veya malvarlığı açısından tehlikeli olabilecek bir davranıştır. Bu bakımdan A'nın, **trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçundan** (TCK m. 179, f. 2) dolayı da **sorumlu** olduğunu belirtmek gerekir.

Olayda A, kullandığı araçla kolluk tarafından yol üzerinde oluşturulan barikatı aşmaya çalışmakla, üç ayrı suç işlemiştir. Diğer bir deyişle A, **tek bir fiiliyle görevi yaptırmamak için direnme, kasten yaralama ve trafik güvenliğini tehlikeye sokma** suçlarını işlemiştir. TCK'nın 44. maddesinde düzenlenen **farklı neviden fikri içtima** hükmüne göre; işlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan **en ağır cezayı gerektiren suçtan** dolayı **cezalandırılır**.

Şayet görevi yaptırmamak için direnme suçunu işlediği sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hâllerinden birinin gerçekleşmiş ise, A hakkında **ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler** uyarınca cezaya hükmolunacaktır (TCK m. 265, f. 5). Olayda B'nin yaralanması, **neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama kapsamında değilse, A yalnızca görevi yaptırmamak için direnme suçundan** dolayı cezalandırılacaktır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, A, yol üzerinde oluşturulan barikatı aşmaya çalışırken, kolluk görevlisi B'ye çarpıp ölümüne de yol açabileceğini **öngörmüş** ve bu **neticeyi kabullenmiştir**. Bu durumda B'nin yaralanmasını, **olası kastla öldürme suçuna teşebbüs** olarak değerlendirmek gerekir. Zira A, bu fiili icra ederken, B'nin ölme ihtimalini öngörmüş ve ölmesini **kabullenmiş, göze almış**, bu sonuca **kayıtsız kalmıştır**. Bu durumda ölüm neticesi gerçekleşmiş olsaydı A, kasten (olası kastla) öldürme suçundan dolayı sorumlu olacaktı. Ancak olayda **ölüm neticesi gerçekleşmemiş** olduğundan, olası kastla işlenen suçlarda teşebbüsün mümkün olduğunu savunan görüş esas alınarak, A'nın **olası kastla öldürme suçuna teşebbüsten** dolayı sorumlu tutulacaktır.

OLAY III- Sürücü A, sabahın erken saatlerinde tarlasına gitmekte olan B'ye çarpar.

Soru 5. B olay mahallinde hemen ölür. A, olayı başka kimsenin görmemesinden istifade ederek, yakalanmamak için, aracıyla birlikte olay mahallinden uzaklaşır. Bu durumda A'nın işlediği suçları tespit ederek ceza hukuku sorumluluğunu açıklayınız.

Cevap 5. Olayda A, trafik düzeninin gerektirdiği **objektif dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı hareket ederek** B'ye çarpmış ve **ölümüne neden olmuştur**. Bu durumda A'nın **taksirle** hareket ettiğini söylemek gerekir. A'nın taksirli hareketi B'nin ölümüne yol açtığından, A, **taksirle öldürme suçundan (TCK, m. 85, f. 1)** sorumlu olacaktır.

Olayda A, objektif olarak öngörülebilir nitelikteki ölüm neticesini **öngörememiş ise, bilinçsiz (basit) taksirle öldürmeden** sorumlu tutulacaktır. Buna karşılık A, ölüm neticesinin gerçekleşebileceğini **öngörmekle birlikte, somut ve ölçülebilir** belirli **olgulara** (örneğin şoförlük yeteneği ve tecrübesine, sabahın erken saatleri olması dolayısıyla yola kimsenin çıkmayacağına vs.) dayanarak ve **neticenin gerçekleşmeyeceğine güven duyarak** hareket etmişse, **bilinçli taksirle öldürmeden** sorumlu olacaktır. Bu durumda, A'nın **cezasında üçte birden yarısına kadar artırımaya gidilecektir (TCK, m. 22, f. 3)**.

A'nın, yakalanmamak için, aracıyla birlikte olay mahallinden uzaklaşmasının, **TCK m. 281**'de düzenlenen **suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme suçunu** oluşturup oluşturmayacağını değerlendirilmesi gerekir. Gerçeğin meydana çıkmasını engellemek amacıyla, bir suçun delillerini yok eden, silen, gizleyen, değiştiren veya bozan kişi söz konusu suçun faili olacaktır. A'nın B'ye çarptığı aracın olay anındaki durumu, **suç delili** niteliğindedir. Zira, aracın olay anındaki durumu dikkate alınarak A'nın (ve hatta B'nin) hangi trafik kuralını ihlal ettiği tespit edilebilecektir. TCK, m. 281'de tanımlanan suçun oluşabilmesi için, failin **gerçeğin meydana çıkmasını engellemek amacıyla** hareket etmesi gerekir. A, kazadan hemen sonra, olay mahallinde kimsenin bulunmamasından, olayı başka kimsenin görmemesinden istifade ederek kaçtığına göre, bu fiili, TCK, m. 281'de tanımlanan **suç delillerini yok etme gizleme veya değiştirme suçunu** oluşturur.

Ancak, bu olay bağlamında A bakımından bir **şahsi cezasızlık sebebi** mevcuttur. TCK, m. 281'de tanımlanan suçtan sorumluluk için, **failin, delillerini gizlediği, yok ettiği veya değiştirdiği suçun kendi işlediği veya işlenişine iştirak ettiği suç olmaması** gerekir.

Herhangi bir trafik kuralını ihlal etmiş olmasa bile, kazaya karışan araç sürücüsü,

“Kazada ölen, yaralanan veya maddi hasar var ise, bu kaza trafiği, can ve mal güvenliğini etkilemiyorsa, sorumluluğun saptanmasında yararlı olacak kanıt ve izler dahil, kaza yerindeki durumu değiştirmemek”,

keza,

“Kazayı; yetkili ve görevli memurlara bildirmek, bunlar gelinceye kadar veya bunların iznini almadan kaza yerinden ayrılmamak”,

yükümlülüğü altındadır (2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, m. 81, f. 1, bent b ve d).

A'nın B'ye çarptığını görmesine rağmen, herhangi bir mercie bildirimde bulunmadan olay mahallini terk etmesi, kazaya karışan kişi olması dolayısıyla, 2918 s. Karayolları Trafik Kanunu, m. 81, f. 3'de tanımlanan **kaza mahallini terk etme, kaza mahallindeki durumu değiştirme, kaza ile ilgili olarak bildirimde bulunmama kabahatini** oluşturur. Zira söz konusu hükme göre,

“Anlaşma hali dışında maddi hasarlı, ölümlü veya yaralanmalı trafik kazalarında, zabitanın iznini almadan zaruret dışında olay yerinden ayrılan veya birinci fıkranın (b) bendi (“Kazada ölen, yaralanan veya maddi hasar var ise bu kaza trafiği, can ve mal güvenliğini etkilemiyorsa, sorumluluğun saptanmasında yararlı olacak kanıt ve izler dahil, kaza yerindeki durumu değiştirmemek” yükümlülüğüne ilişkin) hükümlerine uymayan sürücüler 7 200 000 lira (idari) para cezası ile cezalandırılırlar.”

Soru 6. A, olayı başka kimsenin görmemesinden istifade ederek, yakalanmamak için, aracıyla birlikte olay mahallinden uzaklaşır. Bilahare olay mahallinden geçmekte olan C, yaralı olan B'yi aracıyla hastaneye ulaştırır ise de, B ölür. Bu durumda A'nın işlediği suçları tespit ederek ceza hukuku sorumluluğunu açıklayınız.

Cevap 6. Bu ihtimalde B, A'nın çarpması sonucunda olay mahallinde hemen ölmemiş, yaralanmıştır. Bu suretle A, B'ye karşı **taksirle yaralamaya sebebiyet verme suçunu** (TCK, m. 89) işlemiştir. Yukarıda da belirtildiği üzere, A'nın, B'ye çarpması dolayısıyla **taksirli sorumluluğu** söz konusu olacaktır.

A, aracıyla çarptığı B'nin ölüp ölmediğini kontrol etmeden, kaza mahallinden uzaklaşmıştır. Bu durumda, A, çarptığı kişinin henüz ölmediğini, yaralanmış olduğunu öngörür. Bu öngörü karşısında A, B'ye karşı **ön gelen fiil nedeniyle teminat yükümlülüğü** altına girmiş olur (TCK, m. 83, f. 2, bent b). Yani A'nın, kazada yaralanan B'nin tedavisinin yapılabilmesi için hemen hastaneye kaldırılmasını sağlaması gerekirdi. Bu yükümlülüğü yerine getirmediği için, B kazadan sonra olay mahallinde ölmüş ise, A'nın ayrıca **ihmali davranışla işlenen kasten öldürme suçundan** dolayı TCK, m. 83 hükümlerine istinaden cezalandırılması gerekir.

Olayda her ne kadar yaralı B, bilahare C tarafından hastaneye kaldırılmış ise de, hastanede ölmüştür. Kendisine karşı yardım veya bildirim yükümlülüğünün gereklerini yerine getirmeyen A'yı bu durumda da **taksirle yaralamaya sebebiyet verme suçunun** (TCK, m. 89) yanı sıra, ayrıca **ihmali davranışla işlediği kasten öldürme suçundan** dolayı TCK, m. 83 hükümlerine istinaden cezalandırmak gerekir. A, **ihmali davranışla kasten öldürme suçunu olası kastla** işlemiştir. Bu nedenle hakkında TCK, m. 21, f. 2 hükümlerinin uygulanması gerekir.

İkinci soruda bahsi geçen ihtimalde A'nın, **taksirle yaralama suçunun** (TCK, m. 89) yanı sıra, **ihmali davranışla işlediği kasten öldürme suçundan** (TCK, m. 83) dolayı **gerçek içtima** hükümleri çerçevesinde cezalandırılması gerekmektedir.

Ancak, taksirle yaralama suçunun **soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır**. Şayet B şikâyet hakkını kullanamadan ölmüş ise, A hakkında sadece **ihmali davranışla işlediği kasten öldürme suçundan** (TCK, m. 83) dolayı cezaya hükmetmek gerekecektir. Buna karşılık, şayet B, A hakkında şikayetçi olmuş ise, A'nın hem **taksirle yaralamaya sebebiyet verme suçundan** hem de **ihmali davranışla ve olası kastla işlediği kasten öldürme suçundan** dolayı **gerçek içtima** hükümlerine göre cezalandırılması gerekmektedir.

Soru 7. A, olayı başka kimsenin görmemesinden istifade ederek, yakalanmamak için, aracıyla birlikte olay mahallinden uzaklaşır. Bilahare olay mahallinden geçmekte olan C, yaralı olan B'yi aracıyla hastaneye ulaştırır. B gördüğü tedavi sonucunda iyileşir. Bu durumda A'nın işlediği suçları tespit ederek ceza hukuku sorumluluğunu açıklayınız.

Cevap 7. Bu soruda bahsi geçen ihtimalde de A'nın B'ye çarpması sonucunda B yaralanmış olduğundan, ikinci sorunun cevabında açıklandığı üzere A'yı, **taksirle yaralamaya sebebiyet verme suçundan** (TCK, m. 89) sorumlu tutmak gerekir.

B bilahare C tarafından hastaneye kaldırılarak tedavi görmüş ve iyileşmiştir. Bu itibarla, A'nın **ihmali davranışla ve olası kastla işlediği kasten öldürme suçuna teşebbüsten** dolayı sorumlu tutulması gerekir. Zira A, aracıyla çarptığı kişinin ölmüş veya yaralanmış olduğunu araştırmadan kaza mahallinden ayrılmıştır.

Şayet B, A hakkında şikayetçi olmuş ise, A'nın hem **taksirle yaralamaya sebebiyet verme suçundan** hem de **ihmali davranışla ve olası kastla işlediği kasten öldürme suçuna** teşebbüsten dolayı **gerçek içtima** hükümlerine göre cezalandırılması gerekmektedir.

Soru 8. A, olayı başka kimsenin görmemesinden istifade ederek, yakalanmamak için, aracıyla birlikte olay mahallinden uzaklaşır. Bilahare olay mahallinden geçmekte olan C, yaralı olan B'yi aracıyla hastaneye ulaştırır ise de, B kaptığı hastane enfeksiyonunun etkisiyle ölür. Bu durumda A'nın işlediği suçları tespit ederek ceza hukuku sorumluluğunu açıklayınız.

Cevap 8. Bu durumda **objektif isnadiyet** bağlamında bir değerlendirme yapılması gerekir. Bu çerçevede B'nin ölümünün A'ya isnat edilip edilmeyeceği değerlendirilmelidir. Burada bir **nedensellik bağı sorunu bulunmamaktadır**. A'nın çarpma sonucu B'yi yaralaması fiili ile B'nin ölümü arasında **nedensellik bağı mevcuttur**. Bununla birlikte, B, hastanede kaptığı enfeksiyon sonucunda hayatını kaybetmiştir. B'nin hastanede kaptığı enfeksiyon sonucunda ölmesi, **hayatın olağan akışına uygun olmayan, atipik bir gelişmedir**. Bu durumda B'nin ölümü, A'ya, onun eseri olarak isnat edilemez. Dolayısıyla A, TCK m. 83 çerçevesinde **ihmali davranışla işlenmiş ve tamamlanmış kasten öldürme suçundan sorumlu tutulamayacaktır**.

Bu durumda, şayet B, A hakkında şikayetçi olmuş ise, A'nın hem **taksirle yaralamaya sebebiyet verme suçundan** hem de **ihmali davranışla ve olası kastla işlediği kasten öldürme suçuna** teşebbüsten dolayı **gerçek içtima** hükümlerine göre cezalandırılması gerekmektedir.

OLAY IV- Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin **2.6.2021** tarihli ve E. 2021/733, K. 2021/4558 sayılı kararına konu olan olayda; Türkiye'de oturma izni bulunan yabancı uyruklu A hakkında, "organ kaçakçılığı suçu" şüphesiyle yargılanmak üzere yakalanması amacıyla Fransa adli makamlarınca İnterpol marifetiyle "arama kararı" çıkartılır. Bu karara istinaden A, 3.12.2015

tarikhinde Atatürk Hava Limanı Hudut Kapısından yurda giriş yaparken yakalanır. A hakkında, 4.12.2015 tarihinde, İstanbul Sulh Ceza Hakimliği'nce "geçici tutuklama kararı" verilir. Fransa, "Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi" hükümlerine istinaden A'nın Türkiye'den iadesini talep eder. İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi, Fransa'nın A ile ilgili iade talebinin kabul edilebilir olduğuna karar verir.

Yargıtay 12. Ceza Dairesi, aşağıdaki gerekçe ile bu kararın bozulmasına karar vermiştir:

"A hakkında düzenlenen iade talebinde, ...'de 2013-2014 yıllarında, ... ve ...'de yasa dışı organ nakil ameliyatlarının gerçekleşmesine aracılık ettiğinin, alıcı ve verici kişi arasındaki aile bağlarını kanıtlamak için hepsi sahte olan resmi evrakları düzenlediğinin de belirtilmesi karşısında, (iade talebinin sebebini oluşturan) suçlar içinde yer alan organ ticareti suçunun bir kısmının ülkemizde gerçekleştirilmiş olduğu anlaşılınca, A'nın iade talebinin reddine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, iade talep eden devlete iadesine karar verilmesi, Kanuna aykırı"dır.

Soru 9. Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin bu kararı karşısında, A hakkında izlenmesi gereken yolu açıklayınız.

Cevap 9. Kişinin işlediği iddia edilen muayyen suç sebebiyle yargılanabilmesi veya hakkında hükümlenen cezanın infazı için bir başka devlete iade edilebilmesi için; iade talebinin sebebini oluşturan fiilin her iki devlet kanunlarına göre suç teşkil etmesi, bu suçun belirli bir ağırlıkta olması, takip edilebilir olması ve affa uğramamış olması gereklidir. Ancak "yabancı ülkede işlenen bir suç" sebebiyle iade yoluna gidilebilir (SİDAS m. 7, f. 1; 6706 s. Kanun m. 10, f. 1). Başka bir ifadeyle, iade talebinin sebebini oluşturan suçun kısmen veya tamamen iade talep edilen devletin ülkesinde işlenmiş olması halinde, bu talep kabul edilmeyecektir.

TCK, m. 8'de **mülkîlik ilkesini** düzenlemektedir. Buna göre, Türkiye'de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye'de işlenmesi veya neticenin Türkiye'de gerçekleşmesi durumunda suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır.

Karara konu teşkil eden olayda iade talebinin konusunu oluşturan suç, organ ve doku ticareti suçudur (TCK, m. 91). Bu suçun cezasının üst sınırı, bir yıldan fazladır. Bu itibarla, söz konusu suç sebebiyle yargılanmak üzere kişi bir başka devlete iade edilebilir. Ancak Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin söz konusu kararında, bu suça ilişkin fiillerin bir kısmının Türkiye'de işlendiği ifade edilmiştir. Bu durumda, mülkîlik ilkesinin gereği olarak, Fransa'nın iade talebi kabul edilmeyecek e kişi Türkiye'de yargılanacaktır.

Bir kişinin Türkiye'den iadesinin talep edilmesi halinde, ağır ceza mahkemesi, bu iade talebi ile ilgili olarak salt hukuki bir inceleme yapar ve bu incelemenin sonucuna göre iade talebinin kabul edilebilir olup olmadığına karar verir.

Karara konu teşkil eden olayda ağır ceza mahkemesi, A'nın Türkiye'den Fransa'ya iadesine ilişkin talebi kabul edilebilir bulmuştur. Ancak, Yargıtay 12. CD, bu kararı hukuka aykırı bularak bozmuştur.

Bu durumda A'nın artık Fransa'ya iadesi hukuken mümkün olmayacaktır. A, bir kısım hareketlerini Türkiye'de gerçekleştirdiği organ ve doku ticareti suçundan dolayı TCK hükümlerine göre cezalandırılmak üzere **Türkiye'de yargılanacaktır.**

Soru 10. Yargıtay 12. Ceza Dairesi, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen, Fransa'nın A ile ilgili iade talebinin kabul edilebilir olduğuna dair kararı hukuka uygun bulmuş olsaydı, izlenmesi gereken yolu açıklayınız.

Cevap 10. Ağır ceza mahkemesinin iade talebinin kabul edilebilir olduğuna dair kararı iade için nihai karar değildir. Hukuki incelemeye bağlı olarak verilen bu karar, iade talebinin hukukten kabul edilebilir olduğunun tespitinden ibarettir. Bu kararın Yargıtay'ca onanarak kesinleşmesi üzerine kişinin iade edilip edilmemesine, **siyasi** bir otoritenin **karar** vermesi gerekir.

Ağır ceza mahkemesinin verdiği iade talebinin kabul edilebilir olduğuna dair kararın kesinleşmesi üzerine, iade evrakı karar ile birlikte Merkezî Makama (Adalet Bakanlığı) gönderilir (6706 s. Kanun, m. 18, f. 4). Bu durumda kişinin iade talep eden devlete iadesine, İçişleri ve Dışişleri Bakanlıklarının görüşü alınarak, Adalet Bakanının teklifi üzerine, **Cumhurbaşkanı** tarafından **karar** verilir (6706 s. Kanun, m. 19, f. 1)

Kişinin iade edildiği devlet, ancak talepten önce bulunan fiillerden dolayı soruşturma ve kovuşturma yapabilir, bu fiil dolayısıyla hakkında hükmolunan cezayı infaz edebilir. Ancak, **iadede hususilik kuralı** (SİDAS, m. 14; 6706 s. Kanun, m.10, f. 4) olarak ifade edilen bu kural, teslimden sonra işlenen fiiller bakımından geçerli değildir. Keza, iadenin sebebinin oluşturan suçun niteliği yargılama sırasında değişse bile, bu suç iadeye istisnaları arasında yer almadığı takdirde, soruşturma ve kovuşturmayı devam edilebilir (SİDAS, m. 14, f. 3).

İade edilen kişi, bilahare ortaya çıkan yeni suçları dolayısıyla iade edilen devlette yargılanmayı kabul etse bile, iadede hususilik kuralı, bu yargılamaya engel teşkil eder. Zira bu kural, iade edilen kişi bakımından bir güvence oluşturmanın yanı sıra, iade eden devletin egemenlik hakkını da koruma altına almaktadır.

Ancak iade edilen kişi yargılamanın tamamlanmasından veya cezanın infaz edilmesinden sonra, imkânı olmasına rağmen ülkeyi terk etmemişse veya terk edip geri gelmişse özellik kuralı işlemez (SİDAS, m. 14, f. 1, bent b).